

Helse- og omsorgsdepartementet

Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
14/312-2/008/TS

Dato
23.01.2015

Høring: kontaktlege i spesialisthelsetjenesten - søksmålsfrister

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets brev av 24. oktober 2014 med forslag om kontaktlegeordning i spesialisthelsetjenesten og om innføring av søksmålsfrister for vedtak fattet av Klagenemnda for behandling i utlandet (Klagenemnda), Preimplantasjonsdiagnostikknemnda (PGD-nemnda) og Statens helsepersonellnemnd (Helsepersonellnemnda).

Sekretariatet har merknader til forslaget om innføring av søksmålsfrister for de tre nemndene med tilhørende lov- og forskriftsendringer.

Innføring av søksmålsfrister

Sekretariatet støtter forslaget om innføring av søksmålsfrister. Når det gjelder vedtak fattet av Klagenemnda og PGD-nemnda er det ønskelig, som det fremgår av høringen, å innføre søksmålsfrister for å avklare pasientenes rettigheter og statens plikter innen rimelig tid. En pasient vil som regel innen kort tid ha tatt et standpunkt til om vedkommende er uenig i nemndas vedtak. Vedtakene omhandler helsespørsmål for den enkelte, og det vil også være i pasientens interesse å få en rask avklaring av saken.

Vedtaket fattet av Helsepersonellnemnda kan omhandle alvorlige administrative reaksjoner som tilbakekall, eller begrensning, av autorisasjon. Det vil være i helsepersonellens interesse å få en hurtig avklaring i slike saker. Også i saker som gjelder spørsmål om rett til autorisasjon vil det være av stor betydning at helsepersonellet får en avklaring innen rimelig tid.

For alle nemndene gjelder også at tiden som går fra nemndas vedtakstidspunkt til saken kommer opp for domstolene kan endre faktum. Helsepersonell kan gjennomføre kompetansehevende tiltak, det kan komme ny medisinsk kunnskap eller nye rettsavgjørelser som endrer grunnlaget som nemndene baserte sine vurderinger på. Sekretariatet er enig med vurderingen i høringen om at det i slike tilfeller vil være mer formålstjenelig å fremme nye krav ovenfor forvaltning enn å bringe saken inn for domstolene.

Når det gjelder domstolsbehandlingen kan det videre, som det fremgår i høringen, bli vanskeligere å skaffe bevis når det går lang tid, blant annet fordi vitner glemmer saksforløpet og faktum i saken. I den grad dommen kan bli påvirket av hva et vitne husker eller er mindre sikker på, kan dette innebære en fare for rettsikkerheten for klagerne. For vedtak fattet av

helsepersonellnemnda vil det også kunne innebære en fare for sikkerhet for pasienter og kvalitet i helsetjenesten.

For sekretariatet vil det innebære en arbeidsmessig fordel at søksmålsfristen innføres. Med den nåværende ordningen er det ekstra ressurskrevende når gamle saker blir brakt inn for retten. Dette skyldes blant annet at saksbehandleren i slike tilfeller normalt vil måtte bruke betydelig mer tid på å sette seg inn i saken på nytt, enn der hvor saken nylig har vært til behandling i nemnda.

Lengden på søksmålsfristen

Sekretariatet støtter forslaget om seks måneders søksmålsfrist. Vi mener dette vil gi pasienten/ helsepersonellet tilstrekkelig tid til å vurdere om søksmål skal reises, skaffe seg bistand og fremskaffe eventuell ytterligere dokumentasjon uten at endelig avgjørelse av saken blir utsatt for lenge. Vi mener også at fristen skal regnes fra det tidspunktet meldingen om endelig vedtak fra nemndene har kommet frem til pasienten/ helsepersonellet.

Vedrørende forslag til lov- og forskriftsendringer

Vi har innvendinger mot forslaget om at det i pasient- og brukerrettighetsloven § 7-2 nytt tredje ledd tredje punktum og i helsepersonelloven § 71 nytt andre ledd andre punktum tas inn en ytterligere bestemmelse om at

” (...) søksmål kan likevel i alle tilfeller reises når det er gått 6 måneder fra klage første gang ble fremsatt, og det ikke skyldes forsømmelse fra klagerens side at nemndas avgjørelse ikke foreligger.”

I forslaget som er sitert over vil fristen på seks måneder regnes fra klage første gang er fremsatt. Denne fristen vil ikke sjelden være oversittet før sekretariatet får klager oversendt fra førsteinstans.

Vi ber departementet se på bestemmelser for andre sammenlignbare nemnder. I høringen er det vist til at det gjelder søksmålsfrist for blant annet pasientskadenemnda. Slik vi ser det er pasientskadeloven § 18 en relevant bestemmelse å sammenligne med i denne sammenhengen. Der er det ikke vist til at søksmål likevel i alle tilfeller kan reises når det er gått seks måneder siden klagen første gang ble fremsatt. For pasientskadenemnda fremgår det i tillegg i § 18 en bestemmelse om at saken kan bringes inn for domstolene først når endelig vedtak er fattet. Vi mener det vil være nyttig å se nærmere på om det er en grunn til at det i realiteten skal være ulike bestemmelser for sammenlignbare nemnder, og mener at en slik presisering som i pasientskadeloven § 18 også bør tas inn i pasient- og brukerrettighetsloven og helsepersonelloven. Ved en slik presisering vil tvisteloven § 18-2 uansett gi anledning til å reise søksmål hvis saksbehandlingstiden i nemnda går ut over fristen på seks måneder, slik det fremgår av bestemmelsens tredje ledd.

Presisering av rett saksøkt

Sekretariatet ønsker at det i helsepersonelloven eller i forskrift om Statens helsepersonellnemnd – organisering og saksbehandling blir inntatt en bestemmelse om at det er Staten ved helsepersonellnemnda som er rett saksøkt. Vi mener en slik presisering vil bidra til et klarere rettsbilde. Det følger av tvisteloven § 1-5 at søksmål om gyldigheten av

forvaltningsvedtak reises mot den myndighet som har truffet avgjørelsen i siste instans. I brev av 13. desember 2010 til helsepersonellnemnda fremgår det at Helse og – omsorgsdepartementet mener det er hensiktsmessig at helsepersonellnemnda skal være rett saksøkt for stevninger som gjelder rettslig prøving av vedtak truffet av helsepersonellnemnda. Det er også slik det har vært presisert.

Med hensyn til rettslikhet viser vi til at det i lovgivningen for andre sammenlignbare nemnder fremgår hvem som er rett sakssøkt. For Klagenemnda og PGD-nemnda fremgår rett sakssøkt av henholdsvis prioriteringsforskriften § 13 og forskrift om preimplantasjonsdiagnostikknemnda § 7, og for pasientskadenemnda i pasientskadeloven § 18.

Med vennlig hilsen
sekretariatet

Øyvind Bernatek
direktør

Trine Sandrib
rådgiver